

[Undervisningsministeren.]

mindst konsekvenserne for den pågældende studerende, finder jeg, og det forstod jeg hr. Søgaard var enig i, at lærerrådets afgørelse er meget hård.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om folkepension. (Ændringer med henblik på Danmarks tilslutning til De europæiske Fællesskaber).

(Første behandling af lovforslaget (nr. 224) findes i tidenden sp. 4571, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 2177).

Der var stillet 15 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Formanden: Sammen med denne sag foretages de to følgende sager på dagsordenen, nemlig:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om invalidepension m. v. (Ændringer med henblik på Danmarks tilslutning til De europæiske Fællesskaber).

(Første behandling af lovforslaget (nr. 225) findes i tidenden sp. 4571, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 2177).

Der var stillet 15 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om pension og hjælp til enker m. fl. (Ændringer med henblik på Danmarks tilslutning til De europæiske Fællesskaber).

(Første behandling af lovforslaget (nr. 226) findes i tidenden sp. 4571, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 2177).

Der var stillet 7 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagenes paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagenes overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Albertsen: I socialudvalget har vi haft 12 møder, hvor vi alene har koncentreret arbejdet om de 3 meget omfattende lovforslag, som vi her skal tage stilling til ved anden behandling. Det har været et særdeles omfattende arbejde, som har stillet meget store krav til socialudvalgets medlemmer, og jeg vil gerne benytte lejligheden til som formand for udvalget at sige en varm tak for den energi, der er lagt for dagen. Jeg vil også gerne takke de involverede embedsmænd, der på fortræffelig vis har bidraget til at afklare og opklare mange af de særdeles vanskelige problemer, der er nedlagt i den lovgivning, som vi her tager stilling til.

Jeg udtalte ved første behandling af disse lovforslag, at det var min forventning, at også de, der ved første behandling havde stillet sig kritisk, kunne stemme for dem, efter at vi havde arbejdet med dem i udvalget, og det uanset at de pågældendes holdning måske i særlig grad var betinget af, at lovforslagene tog sigte på dansk medlemskab af De europæiske Fællesskaber.

Det er med meget stor tilfredshed, jeg konstaterer, at det er dette resultat, vi i dag kan regne med, idet der foreligger en enig indstilling fra socialudvalget. Det er min forventning, at denne enige indstilling også vil komme til at omfatte hele folketinget.

Når vi har kunnet få en sådan bred tilslutning og almindelig positiv stillingtagen hertil, skyldes det nok, at en af de intrikate ting i dette lovkompleks, nemlig spørgsmålet om at etablere et såkaldt optjeningsprincip, ifølge et ændringsforslag, vi har fået om specielt dette punkt, netop kun skal indføres, såfremt Danmark bliver medlem af De europæiske Fællesskaber, at det altså muligvis ikke kommer til at træde i kraft den 1. januar 1973 som de fleste øvrige dele af lovene, der under alle omstændigheder vil træde i kraft til den tid. Denne ene bestem-

[Albertsen.]

melse får kun virkning, hvis Danmark bliver medlem.

Jeg vil ikke undlade her at gøre opmærksom på, at når de i den socialdemokratiske folketingsgruppe, der ellers er modstandere af dansk medlemskab af de De europæiske Fællesskaber, vil kunne stemme for disse lovforslag skyldes det, at nævnte ændringsforslag er kommet til nu.

Et andet ændringsforslag, som socialministeren har stillet, og som imødekommer socialdemokratiets ønske, udtalt ved første behandling af undertegnede, om at nedsætte fradraget i pensionstillægget fra 60 til 30 pct. for ekstraindtægter ud over 2.200 kr., takker jeg ministeren meget varmt for. Virkningerne heraf er overordentlig betydningsfulde og løser sammen med en række af de andre bestemmelser i dette lovkompleks langt de fleste af de problemer, som mange pensionister med beskedne merindtægter i det seneste år med ikke ringe ret har fremført.

Ved at realisere opsplitningen af ægteparpensionerne og samtidig nedsætte fradraget i pensionstillægget må man vel nok sige, man i realiteten fjerner 95 pct. af de problemer, som i det seneste år har været fremført af pensionister, socialadministratorer og andre, der har interesseret sig for disse ting, idet netop sammenfaldet af pensionstillæggets nedslag og skatteudskrivningerne ofte suppleret med mindre boligskring, med lavere omsorgstilskud, måske slet intet, med frafald af medicinkort m. m. kunne give helt urimelige virkninger ved erhvervelse af beskedne supplerende indtægter.

Det er disse problemer, som vi nu fjerner for langt de fleste pensionisters vedkommende. Derved skulle incitamentet til at påtage sig et ekstrajob i langt højere grad være til stede for fremtiden. Nu vil der blive et reelt udbytte tilbage ved sådanne supplerende indtægter, og det glæder alle sig over i socialudvalget.

Tilbage er der, det erkendes, en lille gruppe enlige pensionister under 67 år med supplerende indtægter i intervallet fra 6.000 til 9.000 kr., som vitterligt, uanset de merudgifter på 300 mill. kr., som lovforslagene i øvrigt medfører, og som pensionisternes økonomi generelt styrkes med, får ringere vilkår. Vi er i socialudvalget enige om, at

dette begrænsede problem skal løses og helst bør løses meget snart.

Flertallet i udvalget, socialdemokratiet og socialistisk folkeparti, kan ikke acceptere, at løsningen af dette problem skal betales af de øvrige pensionister. Hvis man skal løse det således, at der ingen fradrag bliver i grundbeløbet, vil det komme til at koste 300 mill. kr., og man har da nok ikke forestillet sig, at det var den vej, man skulle betræde. Det ville i så fald være penge, der skulle ydes til en gruppe, der ud over pension har supplerende indtægter på 6.000 til 9.000 kr., altså bestemt ikke den dårligst stillede gruppe pensionister.

Det væsentligste i denne pensionsreform er imidlertid som anført i betænkningen etableringen af opsplitningsprincippet, hvorved den enkelte mand og kvinde i et pensionistægtepar får sin selvstændige pensionsandel udbetalt. Herved kommer vi i høj grad et skridt fremad i retning af fuld ligestilling, og samtidig tilpasser vi os det moderne arbejdsmarkeds krav om ligestilling for mand og kvinde.

Ved medlemskabet i De europæiske Fællesskaber må man faktisk etablere en sådan opsplitning, da det ellers ikke vil være muligt at skabe det frie, åbne arbejdsmarked, der er intentionen i EF, og de forsikringsordninger, de øvrige EF-lande har for alderspension, nødvendiggør det også, hvis både den mandlige og kvindelige lønmodtager skal have en pensionsandel.

I betænkningen er der indføjet nogle bemærkninger om, at visse pensionistgrupper har en ret stor del af deres indkomst til disposition i forhold til f. eks. visse lavtlønsgrupper. Disse bemærkninger mener jeg må ses i lyset af, at det er lavtlønsgrupperne, der har alt for lidt til rådighed. Det er ikke pensionisterne, der har for meget.

Dertil vil jeg gerne føje som anført ved behandlingen af forslaget om forhøjelser til pensionisterne for nylic, at pensionisterne normalt ingen fradragsmuligheder har, snarere tværtimod, og at pensionisterne via moms m. v. også er reelle skattebetalere.

Endelig må man spørge: hvis økonomi er det, vi sammenligner pensionisternes med? Det er andre, særdeles dårligt stillede medborgere. Det er ikke alle de velbærgede i vort samfund, der har en levefod, som overhovedet ikke kan sammenlignes med levefo-

[Albertsen.]

den for de grupper, vi her drøfter, vi sammenligner med.

Et andet problem, som i længere tid har optaget manges tanker, er spørgsmålet om at udvide retten til som pensionist at tage ophold uden for landets grænser. Disse muligheder bliver nu udvidet betragteligt til både at omfatte folke-, invalide- og enkepensionister. Personlig anser jeg en sådan udvikling for en logisk konsekvens af det udvidede europæiske arbejdsmarked.

Udvidet skal det erkendes, at konsekvenserne af vort skattefinansieringsprincip af de sociale ydelser — et princip som vi jo alle tilslutter os, ingen har foreslået nogen reelle ændringer heraf — over for gæste- eller fremmedarbejdere i realiteten er mindre solidarisk end det i østlandene og EF-landene virkende forsikringsprincip. Uanset mange års arbejdsindsats af en tyrkisk eller italiensk gæstearbejder her i landet vil vedkommende ikke erhverve nogen pensionsandel hos os, før disse love bliver en realitet, og selv da kun omfattende EF-borgerne.

De under første behandling rejste problemer om den nordiske socialkonvention ved dansk og norsk medlemskab af EF må afvente den endelige stillingtagen. Spørgsmålet om konventionens fortsatte virke, eller om de nye EF-regler skal gælde, må afhænge af, hvad der anses for mest fordelagtigt for niveauet.

Det andet problem, som også blev antydet ved første behandling, var spørgsmålet om udlandsdanskernes pensionsret ved tilbagevenden til Danmark. Her synes jeg nok man klart må fastslå, at dette, at en gruppe medborgere uden at have arbejde her i landet qua opretholdelse af dansk statsborgerskab uden videre skulle have det store sociale gode at få dansk folkepension, egentlig må anses for lidt af en urimelighed, og i princippet vil det altså også blive ophævet. Der er dog ikke anledning til at være særlig fortvivlet over det, for hvis der skulle være tale om udlandsdanskere, der vender tilbage til Danmark, vil de pågældende ikke komme til at lide nød af den grund, idet forsorgslovens bestemmelser automatisk vil komme ind i billedet. Ydermere vil der være nogle overgangsår, hvor de pågældende, der er inde i dette billede, kan gøre op med sig selv, hvad de vil foretrække.

Lad mig afslutningsvis gentage min uforbeholdne glæde over udvalgsarbejdets forløb og det resultat, der nu foreligger: vi er enedes om at indføre opdeling af ægteparpensionen, vi fjerner langt de fleste af de med rette kritisable virkninger for pensionisternes supplerende indtægter, vi tilpasser ud fra en nærliggende national interesse vor pensionslovgivning til dansk medlemskab i EF, og vi sikrer pensionisterne 300 mill. kr. i kontante fordele. Jeg skal på socialdemokratiets vegne anbefale de tre lovforslag og de stillede ændringsforslag.

Simonsen: Jeg skal her ved anden behandling af de tre lovforslag dele mine kommentarer op i to hovedgrupper: det, der har med selve EF-problematikken at gøre, og det, der har med ministerens ændringsforslag om ændrede nedslagsregler at gøre.

Med hensyn til det centrale spørgsmål i denne forbindelse, ændringen af pensionslovene i forbindelse med Danmarks eventuelle indtræden i EF, er jeg enig med hr. Albertsen i, at vi nu efter en meget grundig udvalgsbehandling har fået den tvivl fejlet af bordet, som mange af os gav udtryk for under første behandling, tvivlen med hensyn til forståelse af de enkelte og ret komplicerede bestemmelser. Jeg mener, at den sag nu er i orden, og vi kan acceptere lovforslagene, som de er.

Jeg synes, det er vigtigt at fastslå i denne forbindelse, at de ændringer, som vi her foretager af det danske pensionssystem, i og for sig ikke absolut er en nødvendighed i forbindelse med Danmarks eventuelle medlemskab af EF. De skal i højere grad ses på baggrund af, at vi har et sådant pensionssystem, at når man har opholdt sig i landet ét år, kan man få ret til folkepension. Det er af hensyn til at sikre os selv og ikke på grund af nogle faste bestemmelser, som vi skulle pådattes fra anden side.

Hr. Albertsen nævnte i sin ordførertale, at vort pensionssystem ikke var særlig solidarisk, og det er jeg meget enig i. Derfor disse bemærkninger om, at det er vores system, der nødvendiggør ændringen, og ikke bestemmelser fra anden side. Spørgsmålet er, om det ikke var ændringer, som vi under alle omstændigheder kunne blive nødsaget til at foretage som et resultat af en stadig større international bevægelighed på ar-

[Simonsen.]

bejdsmarkedet. Man kan nok sige, at der er noget forkert i, at mennesker fra et fremmed land skulle kunne arbejde her en række år og ikke få andel i pensionsgodet. Derfor tror jeg, at vi meget hurtigt måske kommer ind på ændringer også i relation til lande, som ligger uden for det fællesmarked, vi forhåbentlig bliver medlem af.

Må jeg sige med hensyn til hovedsystemerne for pensionsberegningsprincippet, nemlig de 40 års optjening og undtagelsesbestemmelsen med de 10 år, at dette i sin sammenhæng ved en nærmere analyse har vist sig at være en fornuftig løsning på problemet. Som hr. Albertsen har været inde på, er der nogle få mennesker, udlandsdanskere, som kan blive ramt; men for dem, der opholder sig her i landet den meste del af tiden, sker der i virkeligheden ingen ændring af pensionen. Også det synes jeg er vigtigt at få fastslået her ved anden behandling.

Administrationen har selvsagt optaget udvalgsdrøftelserne, fordi vi allerede ved gennemlæsning af lovforslagene kunne se, at der var nogle problemer i den forbindelse. Der er måske grund til at sige, at vi må håbe, vi på et eller andet tidspunkt kan nå frem til en enklere administration. Men til gengæld skal det også fastslås ved denne lejlighed, at når administrationen er indviklet, er det for at gøre systemet så retfærdigt som overhovedet muligt de enkelte lande imellem. Det er ikke for administrationens skyld, men for at opnå en maksimal retfærdighed. Men som sagt: lad os håbe, at et eventuelt samarbejde med øvrige lande i Europa efterhånden kan udvikle sig i så gunstig retning, at vi kan slippe for de indviklede beregningsprincipper.

Jeg skal til slut i denne afdeling udtrykke min glæde over ministerens tilsagn om, at de mange besvarelser, som vi har fået i udvalget, vil blive redigeret og optrykt i løbet af en måned. Jeg tror, at dette materiale vil være særdeles værdifuldt for den løbende EF-debat, idet jeg absolut må have den opfattelse, at uanset om man er tilhænger eller modstander af Danmarks medlemskab af EF, er det i hvert fald meget væsentligt, at alle myter aflives. Det kan ske, når vi får dette meget saglige og korrekte materiale om, hvad de faktiske forhold er i forbindelse

med ændring af pensionssystemet ved Danmarks eventuelle indtræden.

Med hensyn til den anden afdeling, ministerens ændringsforslag om i forbindelse med nedslagsreglerne at gå fra 60 til 30 pct., vil jeg principielt sige, at vi finder det uheldigt, at denne sag er blevet kædet sammen med spørgsmålet om ændring af pensionen i relation til Danmarks medlemskab af EF. Vi har, som jeg senere skal komme tilbage til, konstateret, at der er problemer tilbage i denne sag, som vi ikke rigtig har mulighed for at løse på nuværende tidspunkt, dels fordi de knytter sig til et andet lovforslag, der skal være færdigt, dels fordi pengene nu er brugt i form af de 300 mill. kr., som et meget knebent flertal her i folketinget bevilgede for et par uger siden. Der har ikke været midler til rådighed til at løse disse problemer. Derfor må vi beklage, at ændringsforslaget ikke blev fremsat i forbindelse med de almindelige pensionsforhøjelser.

Dernæst vil jeg dog føje til, at selve hovedprincippet i ændringsforslaget om ændring af fradragsprocenten fra 60 til 30 er vi selvsagt meget enige i, og derfor kan vi også stemme for ændringsforslaget. Vi har ved mange lejligheder gjort os til talsmand for det meget vigtige i at få ændret disse nedslagsregler således, at pensionisterne i højere grad blev gjort interesserede i at have en bibeskæftigelse ved siden af, som kunne give deres tilværelse flere adspredelser, end den ellers ville få. Det er rigtigt og korrekt, og derfor kan vi tilslutte os det.

Men vi har konstateret under udvalgsbehandlingen, at der er en mindre gruppe enlige pensionister under 67 med en indtægt fra 6.000 til 9.000 kr., som vil få vanskeligere kår, hvis de får indtægtsstigninger eller øgede arbejdsindtægter. Det problem har vi ikke kunnet løse. Vi ved, at det er teknisk meget kompliceret, og vi ved, at det koster penge. Pengene har vi ikke haft, fordi man har brugt de 300 mill. kr. for et par uger siden. Men jeg vil gerne gøre mig til talsmand for her, som det også er udtrykt i betænkningen, at det ved kommende velstandsreguleringer af pensionerne er meget væsentligt, at dette prioriteres forud for de almindelige stigninger, idet det må være afgørende for os, at vi nu får løst problemerne, således at der bliver glidende overgange,

[Simonsen.]

og således at det for pensionister virkelig bliver værdifuldt at have arbejde ved siden af og have det så længe som muligt.

Hr. Albertsen var også inde på et spørgsmål, vi har diskuteret i udvalget, nemlig pensionisternes forhold sammenlignet med de erhvervsaktives. Vi har fået nogle beregninger, der viser, at den disponible indkomst for pensionisterne er større end for de erhvervsaktive, og der har været almindelig enighed om, at det ikke er særlig heldigt i det lange løb. Men vi må her konstatere, at vi har en masse problemer i forbindelse med nedslag og skatteregler. Jeg synes, det er glædeligt, hvad der har stået at læse i skatteudvalgets betænkning om, at man her ønsker at nå frem til en løsning i retning af en fastfrysning af pensionisternes særlige fradragsbeløb, således at man i hvert fald ad åre får en ligestilling. Nok kan man hævde, som hr. Albertsen gjorde i sin tale her, at det er et forkert sammenligningsgrundlag, fordi vi sammenligner med de lavtlønnede. Men det, der stadig væk står tilbage, er, når vi sammenligner erhvervsaktive med ikke-erhvervsaktive, at pengene skal nu en gang gå fra de erhvervsaktive til de ikke-erhvervsaktive. De kan ikke tages andre steder fra, og derfor er der en grænse for, hvor længe man kan blive ved bare at forbedre forholdene for de ikke-erhvervsaktive uden at skele til andres forhold. Disse to ting kan ikke adskilles fra hinanden.

Derfor finder jeg, at sammenligningen under alle omstændigheder er rimelig, for vi skal også tage i betragtning, at den gruppe af ikke-erhvervsaktive, som pensionisterne udgør, ikke har ret mange udgifter i forbindelse med familie; de har ikke børn, som har både den ene og den anden udgift i forbindelse med at gå på arbejde, tage ekstra uddannelse osv. Derfor synes jeg nok, at sammenligningen er relevant og i nøgne tal viser, at der er et problem, som vi skal have løst.

Min konklusion skal som sagt være glæde over, at skatteudvalget tilsyneladende vil tage spørgsmålet om fradraget op til vurdering, og vores indstilling er, at det problem som jeg nævnte før, vi ikke har fået rettet for de enlige, prioriteres forud ved kommende generelle velstandsreguleringer.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale

lovforslagene som helhed med de ændringsforslag, der er stillet af ministeren.

Nathalie Lind: Ved første behandling gav hr. Holger Hansen på mit partis vegne principiel tilslutning til de lovforslag, vi i dag har til anden behandling.

Vi har haft en grundig udvalgsbehandling, har fået et væld af oplysninger, og vi har yderligere behandlet et ændringsforslag, ministeren har fremsat med henblik på at klare pensionisternes skatteklemme. Jeg synes, det er værdifuldt, at resultatet er blevet, at hele udvalget har kunnet enes om den foreslåede ændring af dansk pensionslovgivning under den forudsætning at Danmark, hvad jeg håber, bliver medlem af fællesmarkedet. Men jeg synes også, det er rigtigt som hr. Simonsen at trække frem, at det er ændringer, som vi i givet fald selv har valgt at gennemføre. Der er ikke tale om, at man fra fællesmarkedets myndigheder på nogen måde har rettet henstilling til os om, at dansk pensionslovgivning skal ændres. Vi gennemfører disse lovforslag alene for at undgå det urimelige resultat, som ellers kunne opstå, hvis en EF-borger, der blot én gang havde haft fast bopæl her i Danmark i et år, ved pensionsalderens indtræden kunne få udbetalt dansk folkepension, i hvilket EF-land vedkommende måtte ønske.

Den skævhed, som jeg erkender vort nuværende pensionssystemets opbygning hvilende på indfødsretten har over for f. eks. gæstearbejdere, har vi drøftet i udvalget, men vi har stillet os tilfreds med ministerens oplysning om, at spørgsmålet om i fremtiden at fastholde indfødsret som betingelse for dansk pension må overvejes i forbindelse med en kommende udbygning af pensionslovgivningen.

Jeg kan også erklære mig tilfreds med de overgangsregler, der er foreslået indført, men jeg vil stille ministeren et spørgsmål: hvilke tanker og hvilke planer har man gjort sig med henblik på at orientere om disse overgangsregler? Har man planer om, at danske ambassader skal involveres i dette arbejde? Vi må jo se i øjnene, at der kan være danske statsborgere, som ikke er bekendt med, at de f. eks. i 1975 skal tage stilling til, om de vil vende tilbage eller blive i udlandet. Jeg vil gerne høre, hvilke tanker ministeren har gjort sig herom, for formålet

[Nathalie Lind.]

med overgangsreglerne — det har vi vel alle været enige om — har været at give en reel mulighed for de pågældende for i givet fald at vende tilbage til Danmark og takket være deres indfødsret få den danske pension.

Jeg er også tilfreds med de lempelsesregler, der bliver indført med hensyn til at oppebære pension i udlandet. Efter selve EF-forordningen vil arbejdstagere kunne få udbetalt pension i det EF-land, de ønsker. Jeg synes, det er tilfredsstillende, at lovforslaget indeholder bestemmelse om, at socialministeren kan give ikke-lønmodtagere, altså selvstændige erhvervsdrivende, samme frie stilling.

Reglerne vil i øvrigt blive sådan, at folkepensionister, forudsat at de oppebærer fuld dansk folkepension, vil kunne modtage den pension, de har fået tillagt, også uden for EF-området. Det kender vi allerede fra den gældende lovgivning, men jeg er tilfreds med den nydannelse, der kommer for invalidepensionister om, at de, hvis de har boet her i mindst 10 år efter det 15. år og har bopæl her, umiddelbart forinden de får tilkendt deres pension, også kan oppebære den i udlandet. For enkepensionister er man foreløbig standset ved, at det må klares ved dispensation i det enkelte tilfælde. Det er muligt, vi senere skal vurdere, om vi også her skal indføre mere lempelige regler.

Den anden principielle ting i lovforslaget, delingen af pensionerne, kan jeg også give tilslutning til. Jeg er glad for, at der nu er kommet en løsning på dette spørgsmål. Man må nok have lov at sige, at løsningen er blevet fremskyndet takket være et krav fra fællesmarkedet om, at Danmark i fremtiden skal beregne pensioner for hver ægtefælle for sig. At hver ægtefælle nu får det samme fradragfri beløb, som et ægtepar tilsammen før havde, betyder for de ægtefæller, som har mindre indtægter ved siden af pensionen, et måske beskedent skridt, men dog et skridt på vejen til en tilnærmelse af det princip, at pensionen for ægtefæller bør være dobbelt så stor som for en enlig. Jeg vil gerne understrege, at jeg her ikke stiller forslag om, at det skal gennemføres nu. Men jeg synes, at hvert skridt vi tager i denne retning, har betydning, og jeg minder om,

at da man vedtog lovforslaget om den sociale pensionsfond, blev det henlagt til socialministeren sammen med socialreformkommissionen, at vurdere om den kommende tillægspension ikke burde være en individuel pension i stedet for en ægtefællepension.

Det sidste punkt er spørgsmålet om pensionisternes skattelemme. Vi kan stemme for ændringsforslaget herom.

Det var allerede i sidste samling klart, at samtlige partier i dette ting ønskede spørgsmålet løst. Det var også fremme under valgkampen, at man var enig om, at fradragprocenten for pensionstillægget skulle sættes ned fra 60 til 30, men fra mit partis side under den udtrykkelige forudsætning, at vi ikke derved bragte andre grupper i vanskeligheder.

Vi har ikke kunnet have nogen første behandling af dette forslag, der som sagt er stillet som et ændringsforslag. Men jeg vil gerne have lov at henvise til, at da vi i begyndelsen af denne måned havde tredje behandling af lovforslaget om en almindelig forhøjelse af de sociale pensioner med 300 mill. kr., var der to ting, jeg fremhævede over for ministeren, når vi talte om skattelemmeproblematikken: for det første at vi ikke ønskede en ordning, der forværrede forholdet for pensionister under 67 år. Dengang fik jeg desværre ikke noget svar fra ministeren om, hvorvidt mine formodninger om, at det ville blive resultatet, var rigtige. Jeg forstod, at det var noget, vi måtte se på i forbindelse med dette lovforslag. For det andet gjorde jeg ved den lejlighed opmærksom på, at jeg frygtede for, at regeringen ved at gennemføre den almindelige forhøjelse berøvede sig de økonomiske muligheder for at løse dette problem, og desværre fik jeg ret.

Ministeriets egne beregninger viser jo, at i værste fald kan enlige folkepensionister under 67 år, hvis de har stigende indtægter i et interval mellem 6.000 og 9.000 kr., som følge af forsøget på at løse pensionisternes skattelemme komme ud for, at resultatet for deres vedkommende bliver, at de af 100 kr.s ekstraintægt kun får 7 kr. tilovers. På de uheldigste trin, før vi lavede disse ændringer, var det dog 24 kr., man kunne få lov at beholde af 100 kr.s indtægtsstigning.

Jeg er tilfreds med, at det fremgår af

[Nathalie Lind.]

udvalgsbetænkningen, at hele udvalget har fået øjnene op for, at dette ikke er en acceptabel ordning. Det er ikke rimeligt at behandle nogle mennesker på den måde. Men ved de udtalelser, som er fremsat af flertallet i udvalgsbetænkningen, stilles ministeren over for det enkle spørgsmål: er der penge til at løse denne problematik? Man henstiller, at den løses snart, og man henstiller vist endda indtrængende, at det sker. Se, hvis ministeren, som mindretallet havde ønsket, havde fremsat ændringsforslaget om skatteklemmen sammen med lovforslaget om den almindelige forhøjelse af pensionerne, havde ministeren og udvalget haft mulighed for at foreslå en løsning med øjeblikkelig virkning også for disse grupper, i hvert fald en løsning der indebar, at der ikke skete nogen forringelse af den stilling, de har i øjeblikket. Nu er det altså for sent, og jeg tror, at ministeren, hvis ministeren skal svare, må sige: i øjeblikket har vi ikke penge til det. Derfor har vi peget på fra mindretallets side, at hvis det er ministerens holdning, at der ikke er flere penge tilovers i øjeblikket til pensionsområdet, bør problemet i hvert fald tages op og løses forlods ved kommende velstandsregulering. Jeg formoder, ministeren er enig med mig i, at det ikke kan være rimeligt, at dette problem, om jeg så må sige, skal have lov at blive gammelt.

Jeg er som sagt tilfreds med, at der nu fra hele udvalgets side er en erkendelse af, at den ordning, vi nu gennemfører, ikke er tilfredsstillende på grund af den forringelse, den indebærer for en bestemt gruppe. Jeg håber, at ministeren vil forstå nødvendigheden af snarest at få dette problem løst. En halv løsning er ikke tilfredsstillende på et område, hvor hele folketingset har været enig om, at der skal en løsning til.

I øvrigt skal jeg anbefale, at man stemmer for disse lovforslag og ændringsforslagene.

Valbak: Ved denne sags første behandling gjorde jeg på mit partis vegne rede for vores

principielle stilling til lovforslagene. Jeg skal ikke derfor gentage disse synspunkter, men henholde mig til, hvad jeg sagde dengang.

Om enkelthederne i de ændringsforslag, vi ved denne behandling skal tage stilling til, skal jeg heller ikke gå i detaljer. Tidligere ordførere har på udmærket måde redegjort for, hvad de drejer sig om. Derfor kun bemærkninger på nogle enkelte punkter.

Disse lovforslag blev fremsat den 21. marts, og det vil sige, at der forlods var givet dispensation for aftalen partierne imellem om at fastholde en „deadline“ den 15. marts. Nu har vi ved et ændringsforslag på et endnu senere tidspunkt i udvalget fået til drøftelse et forslag om, at fradraget skal halveres, således at vi i stedet for en nedslagsprocent på 60 får 30. Det var som sagt ikke med, da vi efter den 21. marts drøftede denne sag ved første behandling her i salen. Bevares, vi havde hørt om det, men det var under behandlingen af et andet forslag. Så kom ændringsforslaget, og det lød på 100 mill. kr. i udgift. Når jeg sådan opholder mig ved det, er det for at notere en ting; som må overraske mig, men som, det må jeg indrømme, ikke er min afdeling. Her i folketingset kan vi mig bekendt ikke efter 15. marts fremsætte et lovforslag, uanset at det måske ikke koster én krone eller kun har tekniske ændringer som sigte, uden at partierne er enige om det. Men et ændringsforslag, der angår 100 mill. kr., kan man frit fremsætte uden en aftale.

Vel, vi stemmer for de 100 mill. kr., det vil jeg dog gerne understrege. Vi pegede på det problem, der ligger bag de 100 mill. kr., ved behandlingen af de tidligere forslag. Men vi må naturligvis her, som andre har gjort det, beklage, at vi har været afskåret fra at vælge i en prioriteringssammenhæng.

Det er af tidligere ordførere fremhævet; at dette forslag om de 100 mill. kr. ikke løser det problem, som det skal løse, til bunds eller helt tilfredsstillende. Jeg må endda konstatere, som andre har gjort, at det skaber problemer for nogle mindre grupper. Vi har, som det også er sagt, peget på, at vi ønsker

[Valbak.]

dette problem løst forlods ved kommende velstandsregulering. Vi har givet en konkret anvisning på det.

Nu nævnede hr. Albertsen for lidt siden heroppe fra talerstolen tallet 300 mill. kr. eller deromkring. Det kan ikke være hr. Albertsens alvor, at det er en sag af denne størrelsesorden. Det er et beløb af en meget mere beskedene størrelsesorden, det vil koste ikke at forringe de gruppers stilling, som vi her har bragt i en klemme. Det, der er problemet, er, hvordan vi kan gøre det. Men vi har konkret peget på, hvornår det kan gøres og bør gøres. Hvornår er det da? Det er hvert andet år ved overenskomsterne, og hvorfor netop dér? Jo, hvem har fået de penge, som den gruppe, vi her snakker om, er gået glip af? Det har alle de øvrige pensionsgrupper, for hvad er der sket? Der er sket det, at den forbedring, vi tilsigtede for de øvrige pensionsgrupper, har de fået, men de har også fået noget mere: de har fået den andel, som den lille gruppe skulle have haft. Derfor det konkrete forslag.

Vi har i øvrigt her i salen ved tidligere lejligheder diskuteret disponible indkomster. Jeg vil som andre henlede interesseredes opmærksomhed på, hvad der er sagt i udvalgets betænkning herom og nøjes med at tilføje: der er ved at blive enighed om, at der er en del om snakken.

Foruden især de kvinder, som er kommet i klemme ved det, vi nu gør, er der måske også enkelte andre kvinder, som kan komme i klemme ved det. Jeg er enig med andre, bl. a. hr. Albertsen, som sagde, at der er en gruppe, nemlig udlandsdanskere, som, når de vender hjem, bliver ringere stillet, end de er i dag. Men jeg er også enig i, at sådan må det være. Tilbage står imidlertid, at der blandt dem er enkelte kvinder, som måske på en urimelig måde kan komme i klemme. Jeg tænker på en, der er gift med en udenlandsk mand, har været bosiddende et helt liv i udlandet, bliver enke, eller ægteskabet forliser måske, og kommer hjem for at tage ophold i sit land, nu da forbindelserne i det land, hun ellers boede i, er kappet over. Jeg tror, at der er behov for — eller rettere: jeg ved det, for jeg har fået tilkendegivelser om det — at ministeren her bekræfter, at netop eksempler som det, jeg nævnte her, kan

omfattes af dispensationsbestemmelsen i loven.

En sidste bemærkning: Sidste efterår tog et af vore dagblade, B.T., en sag op: Man pegede på de alt for restriktive regler, vi havde og har for invalidepensionister, som ønsker at tage ophold i et for dem mere hensigtsmæssigt klima. Jeg er meget tilfreds med, at det spørgsmål nu finder en afbalanceret løsning, ikke bare for dem som tager ophold i et andet EF-land, men også for dem der ønsker at tage ophold i et andet udland end et EF-land. Jeg synes, der her er et praktisk eksempel på, at dygtig og saglig journalistik direkte kan føre til fornuftige løsninger, som det sker her.

Jeg skal fortsat anbefale lovforslagene og de ændringsforslag, som er stillet her til anden behandling.

Kurt Brauer: Jeg tror, at jeg ved første behandling talte på fleres vegne, end jeg i grunden vidste, da jeg sagde, at jeg ikke forstod et klap af de lovforslag, der lå på bordet på det tidspunkt. Det er stadig væk en overordentlig indviklet sag at have med at gøre, men det er med glæde, jeg her ved anden behandling kan konstatere — i hvert tilfælde for mit eget vedkommende, men jeg tror også for flere andre — at tagerne er lettet en del, og mine indledende bemærkninger skal være en tak til embedsmænd og ministre for den kyndighed og det talent, de har udvist under vort udvalgsarbejde med hensyn til udredningen af de mange spegede tråde, som vi er stødt på under udvalgsarbejdet.

Det kommer også til udtryk på en anden måde; idet der nu institutioneres noget nyt. Under første behandling sagde jeg, at den betænkning, der skulle komme ud af det, i og for sig skulle være formet som en slags opslagsbog. Hver enkelt dansker skulle i den betænkning kunne kende sin egen situation og ud af betænkningen læse noget om de vilkår, som vedkommende ville få. Jeg skylder en tak til udvalget og til ministeriet, fordi det er lykkedes, for første gang tror jeg nok i Danmarkshistorien, at få udgivet en betænkning med det fyldige og gode materiale, vi har, der udkommer i redigeret form, forhåbentlig med et stikordsregister, så man nemt kan finde ind i betænkningen. Natur-

[Kurt Brauer.]

ligvis kan den ikke foreligge allerede her ved anden behandling, som betænkninger plejer, så man har kun optrykt de allermost nødvendigtte udvalgsbilag i betænkningen. Men om en måned, det har vi fået et løfte fra ministeren om, får vi betænkningen i en sådan stand, som jeg ved første behandling anbefalede den skulle komme i, og det er jeg umådelig glad for. Jeg tror, at den vil gavne de mange, mange socialarbejdere, som allerede nu får stillet spørgsmål om: hvad bliver min specielle situation, hvis vi kommer i fællesmarkedet? Det er socialarbejdere, det er folk i fagbevægelsen, som møder disse spørgsmål allerede i dag. Men om en måned vil man have en sådan håndbog, et sådant materiale i hænde, at man meget nemt kan besvare de allerfleste af de spørgsmål, der bliver stillet.

Vi beskæftiger os nu her ved anden behandling også med „løsningen“ på det, som nogle kalder skatteklemmen, men som aldeles ikke er en skatteklekke, men en pensionsklemme. Jeg sagde „løsningen“ sådan, at jeg håber, man opfattede citationstegnene omkring ordet, for der er jo ikke tale om en egentlig og endelig løsning af det problem. For mit vedkommende er jeg nået frem til under udvalgsarbejdet, at den eneste løsning på problemet kommer den dag, da vi kan hæve bundgrænsen så højt, at folk, der befinder sig i dette stræk, uanset om de er pensionister eller erhvervsaktive, helt kan friholdes for skattebetaling. Der kan ikke laves løsninger, der er fuldkomne. Hvis vi fjerner pensionsklemmen for de mennesker, der befinder sig i indtægtsintervallet 6.000 — 9.000 kr., rammer vi blot et andet sted. Det kan vi blive ved med at flytte på, så længe vi vil. Det eneste reelle, vi kan gøre ved det, er at revidere vor skattelovgivning i sin helhed. Først da, kan vi tillade os at behandle pensionister, ligesom vi behandler andre mennesker.

Må jeg sige generelt om folkepensionslovsforlaget, at jeg ønsker at slå fast her ved anden behandling, hvad jeg også gjorde under første behandling, nemlig at dette her drejer sig om sikringsydelser. Der foreligger stadig væk intet materiale, der kan belyse, hvilken skæbne de mere servicebetonede ydelser går i møde, såfremt Danmark kommer ind i De europæiske Fællesskaber.

Kommer vi ind i De europæiske Fællesskaber, vil vi begynde at sammenligne os med de andre fællesmarkedslande og dér er det måske nok så væsentligt at have for øje, at også de servicebetonede ydelser naturligvis efterhånden vil blive harmoniserede i retning af de forhold, der gælder inden for De europæiske Fællesskaber. Sådan må det gå, og sådan vil det formodentlig være fornuftigst, at det går, såfremt vi kommer ind i De europæiske Fællesskaber. Jeg ville bare ikke have det usagt her ved anden behandling, at dette er et problem, som vi vil møde, såfremt vi melder os ind; og det er ikke et problem, der tages stilling til ved denne lovgivning. Det, at socialistisk folkeparti kan stemme for lovforslaget ved tredje behandling, er altså ikke et udtryk for, at der ingen sociale problemer er, såfremt vi går ind i De europæiske Fællesskaber. Socialpolitikken er ikke med den lov taget ud af diskussionen om vort eventuelle medlemskab.

Endvidere ønsker jeg her ved anden behandling at slå fast det allermost glædelige, der er sket for en markedsmodstander ved denne sags behandling, idet det i bemærkningerne siges, at der er kommet dette ændringsforslag om, at optjeningsprincippet kun skal gennemføres, såfremt vi går ind i De europæiske Fællesskaber. Motiveringerne i betænkningen er, siger udvalget — og det vil altså formodentlig sige hele folketinget, det vil vise sig ved afstemningerne ved tredje behandling — at det ikke er fundet hensigtsmæssigt at indføre dette optjeningsprincip. Alle erkender, at dette ikke-hensigtsmæssige princip må vi have, såfremt vi kommer ind i De europæiske Fællesskaber. Altså, selv når det drejer sig om sikringsydelser, har vi her et optjeningsprincip foran os, som vi er nødt til at indføre, såfremt vi går ind i Fællesskaberne, og vi konstaterer i enighed her i folketinget, at dette princip ikke er et hensigtsmæssigt princip. Det er med stor fornøjelse, om jeg så må sige, at jeg fra denne talerstol bevæger mig ud i diskussionen også om disse lovforslag, for her har jeg altså hele folketingets velsignelse af, at såfremt vi kommer ind i Fællesskaberne, må vi gennemføre et princip, som det danske folketing ikke finder hensigtsmæssigt. Her ligger en klar konstatering af, at dansk lovgivning, dansk social praksis, undergår en forringelse, såfremt vi går ind i De europæ-

[Kurt Brauer.]

iske Fællesskaber. Jeg er glad for den enige udvalgsbetænkning netop på dette punkt.

I øvrigt kan jeg kun anbefale lovforslagene, som de vil foreligge nu, og deres videre gang til tredje behandling.

Socialministeren (Eva Gredal): Jeg vil gerne takke socialudvalget for den enstemmighed, hvormed udvalget er gået ind for de foreliggende store lovforslag; og jeg vil også gerne takke for den store grundighed, hvormed man er gået til værks. Under første behandling blev det, som det også er nævnt i dag, sagt, at det var vanskelige lovforslag at læse. Jeg tror, at de ændringsforslag, der er fremkommet under udvalgsarbejdet, vil gøre lovforslagene betydelig lettere at læse.

Folkepensionslovforslaget indeholder jo to særdelelige vigtige ting: deling af pensionen, så vi undgår diskrimination af kvinder i ægteskabet, og nedsættelse af fradragprocenten fra 60 til 30.

Forslaget om nedsættelse af fradragprocenten for pensionstillægget og ægteskabstillægget indeholder den fordel, at der bliver mere til rådighed for nogle af de pensionister, der har indtægt ved siden af pensionen. Nogle pensionister vil få et større pensionsstillæg, og nogle pensionister, som i dag ikke har ret til pensionstillæg, vil få andel i tillægget, fordi aftrapningen af tillægget ved forslaget udstrækkes over et større indtægtsinterval.

Jeg er imidlertid også helt på det rene med, at forslaget ikke løser alle problemer for pensionister med mindre indtægter ved siden af pensionen. Det er imidlertid meget store problemer, som er nært knyttet til reglerne om beskatning af pensionister. Disse problemer kan kun løses helt tilfredsstillende, hvis man enten ophæver fradragreglerne for pensionstillægget eller undlader at beskatte pensionisternes indtægter, så længe de har indtægter, der berettiger dem til pensionstillæg. Det vil imidlertid koste omkring 300 mill. kr., og regeringen har derfor fundet det rigtigst på nuværende tidspunkt at nøjes med at tage hul på disse problemer. Men jeg vil gerne slå fast, at den omtalte gruppe: enlige kvinder under 67 år med 6.000 — 9.000 kr. i ekstraintægt, ikke bliver dårligere stillet i forhold til i dag.

Jeg kan ikke være enig med hr. Simonsen og fru Nathalie Lind i, at problemerne skal løses forlods ved en kommende velstandsregulering af pensionerne! Jeg mener ikke, det kan være rimeligt, at denne sag skal klares ved hjælp af de øvrige pensionisters mulige penge.

For så vidt angår oplysning, vil jeg sige, at vi for øjeblikket overvejer i socialministeriet, hvorledes denne oplysning skal komme ud til folk i almindelighed. Oplysning i øvrigt på hele det sociale område er en ting, vi vil gøre en hel del ud af.

Jeg kan ikke være enig med hr. Valbak i, at der er givet dispensation fra folketinget i det foreliggende tilfælde. Lovforslaget var afleveret her til folketinget den 15. marts.

Jeg vil endelig gentage, hvad jeg også sagde i udvalgsarbejdet, nemlig at vi vil se lempeligt på de tilfælde, hvor der for nogle mennesker er tale om en ringere stilling, end de har i dag.

Nathalie Lind: Jeg må have lov til en enkelt bemærkning til socialministeren, der sagde, at det ville koste ca. 300 mill. kr. at rette op på problemet for den enlige folkepensionist under 67 år. Vi har fået et notat fra socialministeriet om, hvad dette ville koste. Det er rigtigt, at hvis fradragreglerne for grundbeløbet helt skulle falde bort, ville det koste ca. 300 mill. kr. Man har ikke været i stand til med den korte frist, der har været, at gennemarbejde det fuldt ud, eller man har ikke turdet afgive et skøn, men man siger dog, at det må blive et noget mindre beløb, hvis man klarer det ved at hæve det, man kalder grænsen for de fradragfrie beløb for arbejdsindtægt. Det har vi diskuteret i udvalget, og det må være ministeren bekendt, at vi ikke alene har interesseret os for at skabe ligestilling mellem pensionister under 67 og over 67 år; vi har også stillet os selv den opgave, som det fremgik af min tale her, i hvert fald at overveje at nå en løsning; der ikke forringede disse gruppers stilling i forhold til i dag. Der har vi ikke nogen tal fremme; vi ved ikke, hvad det drejer sig om. Men det er også dette problem, vi ønsker belyst i fremtiden og ønsker vurderet og taget stilling til ved kommende overenskomstforhandlinger. Jeg synes jeg måtte tage ordet for lige at sige til ministeren, at det ikke er et så fantastisk tal

[Nathalie Lind.]

som 300 mill. kr., der her foresvæver os. Der var måske i nødsfald andre veje at klare dette spørgsmål på. Det, der interesserer mig, er, at her begås der en uretfærdighed over for en vis gruppe mennesker, og denne uretfærdighed ønsker vi fjernet hurtigst muligt.

Hr. Albertsen var, forstod jeg, inde på, at man heller ikke kunne bruge ubegrænsede midler til at løse et skatteklemmeproblem, for det var jo penge, man brugte til fordel for pensionister med ganske gode indtægter, pensionister med stigende indtægter ved siden af pensionen. Jeg kan være enig i, at når man vil klare en skatteklamme for pensionister, bliver det jo altid udelukkende for mennesker, som har stigende indtægter, det bliver ikke for de mindstbemidlede pensionister. Det ligger i selve opgaven. Men jeg vil sige til hr. Albertsen, at hvis man synes, at de enlige, som har ekstrairntægter fra 6.000 til 9.000 kr., er så vældig godt stillet, at man kan tillade sig endda at forringe deres stilling i forhold til i dag, vil jeg pege på, hvordan forholdet er ifølge de tabeller, vi har fået for ægtepar over 67 år og for samgifte med de tilsvarende disponible sideindtægter; her er forholdet det, at deres stilling forbedrer man i dag. Så kan man lige så vel spørge, om det er rigtigt, at ægtepar ikke går ned, men stiger i de bedste tilfælde ved stigende indtægter med 261 kr. Jeg har svært ved at acceptere, at den enlige må finde sig i at gå ned i værste tilfælde fra 24 til 7 kr. af det, man får ud af at tjene 100 kr. mere. Vel sker der ikke et fald i den disponible indtægt, siger ministeren. Nej, men ved stigende indtægt bliver resultatet 7 kr. ud af 100 kr. Det er det problem, vi under den ene eller den anden form ønsker løst, før vi går ind for yderligere almindelige forhøjelser af pensionerne.

Albertsen: Det er ofte sådan, når man diskuterer ting, hvor man er enig om de 95 pct., mens der er lidt divergenser om de sidste 5 pct., at det er debatten om divergenserne, der kommer stærkest ind i billedet. Det er altså også det, der sker her. Det reelle er, og det er hele udvalget enig om, at opsplitningen og ændringen af nedslagsreglerne for pensionstillægget betyder, at vi

overfører 300 mill. kr. til pensionisterne og forbedrer forholdene for alle, der har supplerende indtægter, med undtagelse af et meget lille tal. Det er helt klart en utilsigtet virkning, men den har rent teknisk ikke kunnet klares på anden måde for nærværende. Det er den lille gruppe af enlige, der, når de tjener fra 6.000 og indtil 9.000 kr., får en ringere status, end de har i øjeblikket. Ingen har ønsket det, men rent teknisk har vi ikke kunnet finde anden løsning for nærværende.

Vi er enige om, det synes jeg også vi skal understrege, at dette begrænsede problem skal klares. Vi er lidt uenige om formen, om det er noget, der skal løses forud for alt andet. Her kan jeg ikke bare mig for at gentage, at hvis man havde gjort det, som man nu i nogen grad lægger op til, nemlig at man havde taget en del af de 300 mill. kr., som vi for nylig bevilgede til samme gruppe . . . ja, de 300 mill. kr. blev bevilget til dem, der slet ingen ekstrairntægter havde, men også til dem, der havde ekstrairntægter, dog for det store tals vedkommende dem der vel ikke har så forfærdelig mange supplerende indtægter — det er erkendt med den kommentar, som fru Nathalie Lind kom med. Der er ikke tale om, at jeg synes det er kæmpeindtægter, det har jeg overhovedet ikke sagt eller tilsigtet. Men jeg har sagt, at det er ikke dem, der er dårligst stillet.

Lad os nu glæde os over, at vi løser langt de fleste problemer. Lad os glæde os over, at vi er enige om også at løse det problem, der bliver tilbage. Jeg har forstået på ministerens tilsagn her i dag, at det vil blive løst, når vi har midler dertil. Vi er også klar over, at det ikke er de 300 mill. kr., der skal til. Jeg nævnte det kun, fordi der var tale om, at hvis man helt skulle afskaffe disse regler, ville det komme til at koste det. Vi har ikke fået tal for det specielle problem, vi her taler om.

Så vil jeg gerne lige sige til ordføreren for SF med hensyn til bemærkningen om, at man ikke har fundet optjeningsprincippet hensigtsmæssigt, at jeg ikke mener, det deraf afledes, at så er der tale om en forringelse. Dette at indføre dette princip, er rigtigt, både menneskeligt og samfundsmæssigt, og korrekt i forhold til vores forpligtelser, når eller hvis vi bliver medlem af EF. Ellers ville vi bringe os selv i en meget van-

[Albertsen.]

skelig situation, og det er der ingen af os, der overhovedet har villet tage ansvaret for. Det er altså også det, der giver sig udslag i, at alle uanset holdning til EF-medlemskab er enige om, at hvis vi bliver medlem, bør vi have dette princip, og hvis vi ikke bliver medlem, bør vi ikke have det. Der er ikke tale om, at man dermed, om jeg så må sige, har nedvurderet det. Man har blot sagt, at det ikke var hensigtsmæssigt, og det synes jeg nok er det, der skal stå tilbage i diskussionen om dette.

Valbak: Må jeg først komme med en bemærkning til hr. Kurt Brauer. Jeg tror, hr. Kurt Brauer skal overlade til os andre, at fortolke, hvad vi lægger i ordet „hensigtsmæssigt“. Jeg vil gerne sige for mit vedkommende, at når vi er gået med til at skrive „ikke hensigtsmæssigt“, ligger der naturligvis deri, at vi ikke anser det for hensigtsmæssigt på nuværende tidspunkt at tage stilling til et problem, som ikke foreligger. Det må komme, hvis det viser sig, at vi kommer i den situation, hvor vi på ny skal til at undersøge sagen.

Jeg er glad for, at hr. Albertsen tog sig i det, da han kom ind på dette med de 300 mill. kr. i relation til dette lovforslag. Vi kan nu slå fast, at det ikke vil koste 300 mill. kr. at klare problemet for den gruppe kvinder og andre i området 6.000-9.000 kr.s ekstraindkomster.

Ministeren sagde: de får ikke mindre ud af det, end de får i dag. Vi har nu i et svar på et spørgsmål til ministeren fået at vide, at nogle i dag kommer til at beholde 7 kr. af en ekstra fortjeneste på 100 kr., hvor de pågældende tidligere beholdt 24 kr. Jeg finder, at det er en forskel.

Må jeg videre sige til ministeren: jeg talte ikke om dispensation i relation til lovforslaget som helhed. Jeg talte om, at der var et ændringsforslag, som ikke er fremlagt for folketinget, men er gået direkte i socialudvalget, og dette forslag er først kommet ind i sammenhængen, jeg tror en gang hen i april-maj måned.

Må jeg i øvrigt til sidst sige tak til ministeren for oplysningen om den lempelsesadgang, der er for de kvinder, jeg nævnte et eksempel på. Jeg er sikker på, at der var brug for den oplysning.

Kurt Brauer: Hr. Albertsen mente, at der burde stå noget andet tilbage i denne diskussion end det, som hr. Albertsen åbenbart følte der stod tilbage, efter at jeg havde været på talerstolen. Hr. Valbak mente, at jeg burde overlade til hr. Valbak selv at fortolke, hvad der ligger i ordet „hensigtsmæssigt“. Jeg vil blot sige, at jeg meget nødig vil begive mig ind på hr. Valbaks gebet og forsøge at lægge ham noget i munden, som han ikke har udtalt, men jeg bliver nødt til at sørge for, at det, der står tilbage efter diskussionen, bliver et klart citat fra udvalgsbetænkningen. Jeg citerer fra betænkningens side 2:

„Udvalget finder det ikke hensigtsmæssigt at gennemføre optjeningsprincippet i dansk pensionslovgivning, hvis Danmark ikke bliver medlem.“

Der står meget klart efter min opfattelse, at man her udtaler sig om et princip, som man ikke vil have ind i dansk pensionslovgivning, imedens hele betænkningen er et udtryk for, at det bliver vi nødt til at indføre, hvis vi kommer ind i De europæiske Fællesskaber. Så har jeg ikke lagt nogen som helst en fortolkning i munden, som de ikke selv har tilsluttet sig her i betænkningen. Det ville jeg gerne have stået tilbage efter denne andenbehandling.

Simonsen: Jeg vil gerne, som hr. Valbak gjorde det, fastslå, at hvad hr. Kurt Brauer lægger i denne fortolkning, det må blive hr. Kurt Brauers egen sag. Vi andre har vore fortolkninger, og hvis hr. Kurt Brauer lagde mærke til, hvad jeg sagde i min ordførertale her, vil han vide, at jeg netop fulgte op, hvad hr. Albertsen sagde om, at vort pensionssystem ikke er solidarisk, set med internationale øjne. Der er noget paradoksalt i, at mennesker, der kommer fra andre lande, uanset medlemskab af EF eller ej, og opholder sig og tjener penge her i landet i 10 år og bidrager via deres skatter osv. til en pension, ikke får andel i den. Det er lige så forkert i og for sig, at mennesker kan rejse her fra landet, når de er 15 år, og komme tilbage, når de er 66, og få den fulde pension. Det er ikke et system, det er realistisk at opretholde. Derfor er min definition af begrebet „hensigtsmæssigt“ i denne forbindelse en anden end hr. Kurt Brauers, og det tror jeg de øvrige partier kan give tilslutning til,

[Simonsen.]

så hr. Kurt Brauer må i og for sig beholde sin definition som sin egen.

(Kort bemærkning).

Kurt Brauer: Man kan jo blive helt nervøs for, om dette lovforslag i virkeligheden går igennem ved tredje behandling, for der er åbenbart alligevel folk, der finder det hensigtsmæssigt at gennemføre optjeningsprincippet, uanset om Danmark kommer ind i Fællesskaberne. Så synes jeg, at man skulle have fastholdt det fra markedstilhængernes side. Der står faktisk i betænkningen, at udvalget — det vil sige også hr. Simonsen — finder det ikke hensigtsmæssigt at gennemføre optjeningsprincippet i dansk pensionslovgivning, hvis Danmark ikke bliver medlem. Slut. Der står ikke noget om disse forbehold, som hr. Simonsen nu møder op med, der står ikke noget om disse indfortolkninger. Der står, at hr. Simonsen ikke finder det hensigtsmæssigt at indføre dette princip i dansk pensionslovgivning.

Hermed sluttede forhandlingen.

Der foretoges først afstemning vedrørende forslag til lov om ændring af lov om folkepension. (Ændringer med henblik på Danmarks tilslutning til De europæiske Fællesskaber).

Ændringsforslag nr. 1-13, § 1, således ændret, ændringsforslag nr. 14 om en ny affattelse af § 2, § 2 i den ændrede affattelse, ændringsforslag nr. 15 om indsættelse af en overskrift før § 3 og §§ 3-5 *vedtoges uden afstemning.*

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Man gik dernæst til afstemning vedrørende forslag til lov om ændring af lov om invalidepension m. v. (Ændringer med henblik på Danmarks tilslutning til De europæiske Fællesskaber).

Ændringsforslag nr. 1-12, § 1, således ændret, ændringsforslag nr. 13 om en ny affattelse af § 2, § 2 i den ændrede affattelse, ændringsforslag nr. 14 om indsættelse af en overskrift foran § 3, § 3, ændringsforslag nr. 15, § 4, således ændret, og § 5 *vedtoges uden afstemning.*

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Sluttelig foretoges afstemning vedrørende forslag til lov om ændring af lov om pension og hjælp til enker m. fl. (Ændringer med henblik på Danmarks tilslutning til De europæiske Fællesskaber).

Ændringsforslag nr. 1-5, § 1, således ændret, § 2, ændringsforslag nr. 6 om indsættelse af en overskrift foran § 3, § 3, ændringsforslag nr. 7, § 4, således ændret, og § 5 *vedtoges uden afstemning.*

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om omsorg for invalidepensionister og folkepensionister. (Tilsyn, refusion, forhøjelse af beløb til personlige fornødenheder).

(Første behandling af lovforslaget (nr. 165) findes i tidenden sp. 4537, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 1831).

Der var stillet 8 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.